

Una exposició homenatja els missioners caputxins catalans a l'Amazònia

Dg, 4/03/2018 per Catalunya Religió

(Glòria Barrete –CR) "Quan parlem de missions i missioners antigament ens ve al cap sovint el tòpic de la imatge de la creu i l'espassa". Així ho ha recordat l'especialista en cultura popular, **Amadeu Carbó**, durant la inauguració de l'exposició 'Catazònia' aquest dijous al vespre al Museu de les Cultures del Món de Barcelona. Res més lluny de la realitat. [Catazònia, els caputxins catalans a l'Amazònia](#) és exemple de tot el contrari.

"Aquesta mostra parla de moltes coses", ha afirmat **Josep Fornés**, director del Museu de les Cultures, "parla de la lluita contra l'esclavatge, d'ecologia, de la defensa de les minories, o d'homes i dones arrelades a la seva terra".

Les missions caputxines del segle XX

Catazònia ens apropa, a través de la memòria dels objectes, al missatge de l'artesanía dels Tikuna, el grup indígena més nombrós de la selva amazònica, i també a la missió d'aquells religiosos caputxins catalans que a principis del segle XX van anar a missions i van defensar els drets i la llengua d'aquells indígenes. Amb l'exposició els frares caputxins de Catalunya i el Museu de les Cultures volen retre "un merescut homenatge als caputxins Fidel de Montclar, Estanislau de les Corts, Marcel·lí de Castellví i tants missioners caputxins que van quedar captivats per la cultura amazònica".

L'exposició, que es pot veure fins al 24 de juny, presenta una selecció de pintures d'animals de la selva i algunes escenes de la vida quotidiana plasmades en un fibra vegetal anomenada yanchama, "teixida per la mateixa naturalesa", i que els Tikuna adornen amb colors elaborats amb una combinació de fruites espremudes o carbó.

El conjunt de yanchames i altres objectes exposades a Catazònia formen part dels fons del Museu Etnogràfic Missional "Andí-Amazònic" dels caputxins de Barcelona,

que ha conservat una notable col·lecció provinent de les missions catòliques a l'Amazònia. Aquestes missions van ser promogudes pel govern colombià coincidint amb la primera febre del cautzú -1879-1912-.

Lluitant contra les petrolieres i els cauxers

"Els explotadors cauxers van trobar un obstacle en els missioners per seguir esclavitzant els indígenes", ha explicat **Fra Valentí Serra**, arxiver dels caputxins i un dels promotors de l'exposició. A través dels informes missionals que els caputxins catalans feien arribar a la Santa Seu es va aconseguir que l'any 1911 el Papa publicés una encíclica denunciant l'esclavatge, "i que va originar que la societat britànica colonialista a l'Amazònia aturés aquelles pràctiques".

Però no tant sols van defensar de l'esclavatge als indígenes sinó que també els caputxins catalans van possibilitar salvar els mots, les tradicions i la família dels indis Tikuna. "Els missioners caputxins van procurar inserir-se en la cultura autòctona i la van estudiar de manera profunda". És gràcies a la tasca del CILEAC i les seves col·leccions que avui ha pogut veure la llum l'exposició Catazònia.

Religiosos caputxins esmentats que van promoure novedosos mètodes d'evangelització que posaven de relleu, per primera vegada, el valor del territori així com la cultura concreta dels indígenes de l'Amazones. Gràcies al seu interès van sorgir els primers estudis geogràfics, etnogràfics, arqueològics i lingüístics d'alt nivell científic.

Marcel·lí de Castellví

Catazònia destaca la tasca realitzada pel missioner caputxí Marcel·lí de Castellví, qui va fundar l'any 1933 el Centre d'Investigacions Científiques i Etnogràfiques de l'Amazònia Colombiana. Castellví va descobrir una dotzena de noves llengües indígenes, va ser membre actiu de trenta-tres acadèmies i entitats científiques, va participar en congressos internacionals i va publicar una extensa i notable obra investigant la llengua, la música popular i altres tradicions indígenes. "Els missioners portaven el millor que tenien, la seva fe", ha reconegut Fra Valentí.

L'exposició Catazònia ha estat un treball a tres bandes d'[Edicions Morera](#), de l'Arxiu Provincial dels [Caputxins de Catalunya](#) i del [Museu de les Cultures del Món](#) de Barcelona.